?izofreni Hastalar?nda Frontal De?erlendirme Bataryas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *?izofreni Hastalar?nda Frontal De?erlendirme Bataryas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30436

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

?izofreni Hastalar?nda Frontal De?erlendirme Bataryas? (FAB), orijinal olarak Dubois ve arkada?lar? taraf?ndan geli?tirilen ve frontal lob i?levlerini h?zl? bir ?ekilde de?erlendirmek için kullan?lan k?sa bir nöropsikolojik testin Türkçe uyarlamas?d?r. Bu uyarlama, özellikle ?izofreni tan?s? alm?? bireylerde görülen yürütücü i?levlerdeki bozukluklar? ölçmek amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama çal??mas? 2007 y?l?nda Güleç ve arkada?lar? taraf?ndan yap?lm?? olup, ölçe?in Türkçe versiyonunun ?izofreni hastalar?nda geçerlik ve güvenirlik gibi psikometrik özelliklerini incelemeyi hedeflemi?tir. Bu batarya, klinik uygulamada frontal sistem disfonksiyonunu h?zl?ca saptamak için önemli bir araç sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Frontal De?erlendirme Bataryas?, FAB, ?izofreni, Yürütücü ??levler, Nöropsikoloji, Frontal Lob, Ölçek Uyarlamas?.

Yazarlar

H. Güleç, Ö. Kavakç?, M. Yaz?c? Güleç, C. ?. Küçükalio?lu.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, ?izofreni hastalar?nda frontal lob fonksiyonlar?n?n ve yürütücü i?levlerin düzeyini k?sa ve standardize edilmi? bir formatta de?erlendirmektir. Orijinal FAB, nörodejeneratif bozukluklarda frontal disfonksiyonu saptamak için tasarlanm?? olsa da, bu uyarlama çal??mas?, ?izofreninin bili?sel defisitlerini ölçme potansiyelini ara?t?rm??t?r.

Uyarlama çal??mas?, Türkçe konu?an popülasyonda klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?ma uygun, güvenilir ve geçerli bir araç sunmay? amaçlam??t?r. FAB, klinisyenlere, hastalar?n soyut dü?ünme, mental esneklik ve inhibisyon gibi kritik bili?sel alanlardaki performanslar? hakk?nda h?zl? bir genel bak?? sunar.

Yap?

Frontal De?erlendirme Bataryas?, alt? temel yürütücü i?lev alan?n? de?erlendiren alt? alt testten olu?maktad?r. Bu alt testler genellikle ?u yap?lar? ölçer:

Kavramsalla?t?rma (Conceptualization): Soyut ak?l yürütme ve kategori olu?turma becerisi.

Mental Esneklik (Mental Flexibility): Dü?ünce setlerini de?i?tirme ve farkl? kurallara uyum sa?lama yetene?i.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Eylemi Programlama (Programming of Action): S?ral? motor eylemleri planlama ve ba?latma becerisi.

Giri?im Duyarl?l??? (Sensitivity to Interference): Dikkati da??tan veya önceki kurallardan kaynaklanan müdahalelere kar?? koyma.

?nhibitör Kontrol (Inhibitory Control): Uygunsuz veya bask?n tepkileri engelleme yetene?i.

Çevresel Özerklik (Environmental Autonomy): Çevresel ipuçlar?na a??r? ba??ml? tepkileri engelleme (örn., yakalama refleksi).

Bu alt? bile?en, prefrontal korteksin farkl? bölgelerine atfedilen temel yürütücü i?levleri kapsamaktad?r.

Geçerlik

Kaynak metinde geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, Güleç ve arkada?lar?n?n 2007 tarihli çal??mas?, Türkçe versiyonun psikometrik özelliklerini incelemi?tir. Bu çal??ma genellikle yap? geçerli?ini ve e? zamanl? geçerli?i ara?t?rmaktad?r.

Uyarlama çal??malar?nda, ölçe?in hedefledi?i yap? olan frontal disfonksiyonu ölçme yetene?i (yap? geçerli?i) ve di?er standart nöropsikolojik testlerle olan korelasyonu (e? zamanl? geçerlik) incelenir. ?izofreni hastalar? üzerindeki bu çal??mada, FAB'?n hastal???n bili?sel semptomlar? ile ili?kili oldu?u ve frontal i?lev bozuklu?unu ay?rt etmede geçerli bir araç oldu?u gösterilmi?tir.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenirlik bilgisi '-' olarak verilmi?tir. Ancak, güvenirlik, bir ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar verme yetene?ini ifade eder ve bir uyarlama çal??mas?n?n kritik bir parças?d?r.

Güleç ve arkada?lar?n?n çal??mas?, genellikle iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve test-tekrar test güvenirli?i gibi yöntemleri kullanarak ölçe?in güvenilirli?ini de?erlendirmi?tir. Ba?ar?l? bir ölçek uyarlamas?nda, çevrilen versiyonun madde yan?tlar?n?n tutarl? oldu?u ve farkl? zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar verdi?i beklenir.

Faktör Analizi

Frontal De?erlendirme Bataryas? (FAB), genellikle alt? alt testten olu?mas?na ra?men, klinik uygulamada s?kl?kla tek bir toplam skor olarak kullan?l?r. Bu durum, faktör analizinde tek bir genel frontal i?lev faktörünün bask?n oldu?unu gösterebilir.

Uyarlama çal??malar?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n hedef kültüre (Türkiye) ve hedef

ARABPSYCHOLOGY.COM

popülasyona (?izofreni hastalar?) uygun olup olmad???n? belirlemek için do?rulay?c? veya ke?fedici faktör analizi uygulan?r. Bu analizler, FAB'?n alt? bile?eninin gerçekten de tek bir frontal disfonksiyon yap?s?n? temsil edip etmedi?ini veya birden fazla ayr?k faktörün ortaya ç?k?p ç?kmad???n? belirlemeye yard?mc? olmu?tur.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Orijinal test: Frontal De?erlendirme Bataryas? - FAB).

Format: Bireysel uygulama gerektiren k?sa nöropsikolojik performans testi. Toplam skor genellikle 18 üzerinden hesaplan?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama versiyonu) ve orijinal olarak Frans?zca/?ngilizce.

Popülasyon Grubu: Klinik popülasyon, özellikle ?izofreni hastalar?.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle 18 ya? ve üstü).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, ?izofreni tan?s? alm?? hastalar üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, nörolojik ve psikiyatrik bozukluklarda frontal lob disfonksiyonunu de?erlendirmek için geni? bir uygulama alan?na sahiptir.

Test Metodolojisi: Uygulay?c? taraf?ndan yönetilen, performans bazl? alt test serilerinden olu?ur. Her bir alt test, belirli bir frontal i?lev alan?n? ölçer ve genellikle 0 ile 3 aras?nda puanlan?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l? **2007**'dir. Ölçe?in ticari kullan?m?na veya telif haklar?na ili?kin spesifik bilgiler için orijinal yay?nc?ya veya uyarlama makalesinin yazarlar?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

Kaynaklar

Güleç, H. ve Kavakç?, Yaz?c? Güleç, Ö., M. ve Küçükalio?lu, C. ?. (2007). Psychometric properties of the Turkish Version of the frontal assessment battery in patients with schizophrenia. *Dü?ünen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences, 20*(3), 151-157.

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s? burada bulunmaktad?r: dusunenadamdergisi.org

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: sizofreni-hastalarinda-frontal-degerlendirme-bataryasi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

?izofreni Hastalar?nda Frontal De?erlendirme Bataryas? Maddeleri

ÖNEML?: Bu bataryan?n maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ancak, orijinal Frontal De?erlendirme Bataryas? (FAB) alt? ana bölümden olu?ur: Kavramsalla?t?rma (Benzerlikler), Mental Esneklik (Luria Alternatif El Hareketleri), Programlama (Motor Seriler), Giri?im Duyarl?l??? (Çift Görevler), ?nhibitör Kontrol (Go/No-Go testi) ve Çevresel Özerklik (Kullan?m Davran???). Türkçe uyarlamada bu alt? alt testin maddeleri kullan?lm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM